

Študij na Oddelku za slavistiko na Filozofski fakulteti mi je odprl obzorja, me naučil kritično razmišljati in vrednotiti, razvijal je moj talent in mi omogočil, da lahko danes vztrajam in sledim svojim sanjam in svoji strasti. Hvaležna sem za vse čudovite trenutke, za prijateljstva, ki smo jih spletli v času študija, za tisti občutek pripadnosti in za toplo »balkansko« dušo, ki jo je bilo mogoče začutiti na vsakem koraku.

Lara Mihovilović je diplomantka študijske smeri Južnoslovanski študiji in Zgodovine.

Red. prof. dr. Jana S. Rošker

SONČNI VZHOD V DEŽELI ZAHAJAJOČEGA SONCA Filozofska fakulteta in njeni Azijci in Azijke

Ko smo pred več kot dvajsetimi leti ustanavljali prvi slovenski Oddelek za azijske študije, je bil zasnovan zgolj kot kombinacija dveh ved s področja vzhodnoazijskih študij, namreč japonologije in sinologije. Pozneje smo medse privabili še ko-

azijskih študijah. Lahko smo samo veseli, da smo uspeli ta mit v slovenskem prostoru institucionalizirati v osrčju znanosti in kulture naše majcene, a velepomembne države, namreč nikjer drugje kot na sami Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani.

S tem smo doprinesli svoj prispevek k bujni mitologiji te fakultete. Njena konceptualna zasnova, torej njena inherentna samoopredelitev, temelji namreč na mitološkem verovanju v svobodo znanosti. Srž njenega poslanstva je razvoj slovenskega družboslovja, kulturologije in humanistike. Na Oddelku za azijske študije si prizadevamo za vzpostavitev zrcalnih podob teh študijskih in raziskovalnih področij, ki so v današnjem svetu vse bolj odpravljena v ozadje, nekam daleč v dekorativni imaginarij zaodrja vélike znanosti. S tem čarobnim zrcalom želimo prebiti led, ki ločuje discipline evropskih in azijskih znanosti. Skupaj s kolegicami in kolegi drugih oddelkov si želimo vse pogostejših in vse bolj poglobljenih dialogov. Samo dialogi so po mojem mnenju namreč tisti, ki lahko resnično odprejo vrata v prosto-

S tem čarobnim zrcalom želimo prebiti led, ki ločuje discipline evropskih in azijskih znanosti.

rejske študije, hkrati pa sanjamo tudi o uvedbi indijskih študij, kajti naša vizija je bila vselej usmerjena v široko polje azijskih študij. Zato je ta oddelek eden takšnih, ki nudijo Filozofski fakulteti in s tem Sloveniji vedno nove možnosti gradnje mostov k drugim (nalašč napisano z malo začetnico). Ti mostovi nam vsekakor lahko pomagajo prebroditi trenutno nadvse perečo krizo zahodne kulture. A ob tem se seveda ves čas zavedamo tudi dejstva, da je »kriza zahodne kulture« stara točno toliko kot »zahodna kultura« sama. Kriza, mit o zatonu zahodne kulture je torej hkrati konstitutivni element mita o njenem obstoju. Del tega mita je tudi institucionalizacija mita o

re, kjer sonce vzhaja in zahaja hkrati. V prostore torej, ki nastajajo vsled interakcij misli, ljudi in sistemov iz različnih in oddaljenih, a hkrati skupnih in domačih perspektiv. V prostore, kjer se čas meri drugače, kot smo vajeni.

Zame bosta v takšnem prostoru za vedno ohranjena spomina na Boruta in Saxa, ki sta – vsak na svoj način – opredeljevala moja zgodnja leta v svojstvu polnopravne članice Filozofske fakultete. Zame sta bila oba predstavnika tiste najlepše, najbolj plodne in ustvarjalne znanosti, ki je tako neumna, da kritizira samo sebe. Ta zavestna ranljivost jo oplaja in hrani; omogoča ji, da se nenehno na novo vzpostavlja in

da vselej znova razpotegne mavrico upanja ter dvoma nad sive mehanizme akademskega determinizma. Živimo v različnih svetovih in vsak od njih ima svoja sonca, svoje čase in prostore. Lepo je slišati kar največ glasov, mnenj in stališč, ki so produkti drugačnih pogledov na existenco, obstoj in predvsem na življenje. Takšna znanost zna prisluhniti tudi glasovom, ki nastajajo zunaj *mainstreamovske* epistemologije in njenih ideologij. Temelji na svobodni avtonomiji človeka, ki se, mimogrede, nikakor ni oblikovala šele v obdobju evropskega razsvetljenstva.

Zato morda tudi ni slučaj, da nosi monografija, ki smo jo članice in člani našega oddelka izdali predlani ob 20-letnici njegove ustanovitve, »poetičen« naslov *Na stičišču mnogoterih svetov*. Četudi se, takole na prvo žogo, naslov bere nekoliko kičasto in klišejsko, smo ga izbrali na podlagi konsenza, ker je med drugim tudi resničen. Izraz »stičišče mnogoterih svetov« namreč še najbolj opiše najgloblje in najprosojnejše domovine velike večine članov in članic Oddelka za azijske študije. To je morda naša razločevalna posebnost. Poleg nenehnega iskanja in vzpostavljanja medperspektivnih dialogov, seveda.

Takšni dialogi, pogovori in druge oblike interakcij so vsekakor pomembni iz kopice najrazličnejših razlogov. Če izvzamemo vsebinske inspiracije, vpoglede in razsežnosti, ki nam jih lahko nudijo, je pri tem pomembno tudi dejstvo, da je tovrstna heterogenost eden od temeljev humanistike. Če ni heterogenosti, je humanistika kot veda oropana svoje elementarne vitalnosti. Lahko se zbirokratizira, zmedžerira, se učinkovito drži vseh rokov in administrativnih norm, a njen obraz bo ostal neviden in njen družbeni doprinos prav tako.

Na vso srečo je humanistika Filozofske fakultete kljub vsem tegobam, ki jih mora prestajati, izjemno živahna in ima vsekakor svoj značilni obraz. Zato smo veseli, da smo njeni Azijci in njene Azijke (pa še marsikaj drugega). Ganbei in Wansui, dragi Filofaks!

Red. prof. dr. Jana S. Rošker je ena od ustanoviteljic Oddelka za azijske študije, njegova dolgoletna predstojnica in profesorica sinologije.

Red. prof. dr. Božidar Slapšak

MOJH ARHEOLOŠKIH PETDESET LET NA FILOZOFSKI FAKULTETI

Na Oddelek za arheologijo sem prišel kot študent in se od njega formalno, dejansko pa ne povsem, poslovil z upokojitvijo pred tremi leti. Moja generacija, ki je študij arheologije začela konec šestdesetih let, se je po smrti dveh nosilnih učiteljev in potem še odhodu tretjega znašla na oddelku, ki je v nekem trenutku premogel le eno predavateljico z asistentskim nazivom, vodenje pa je bilo zaupano Oddelku za zgodovino. V teh okoliščinah je nalogo obnove prevzel dotedanji direktor Narodnega muzeja, filolog in arheolog, polihistor, pesnik, publicist, kritik in prevajalec Jože Kastelic. Prevzel je obsežno pedagoško obveznost (rimska in klasična arheologija, antična zgodovina, epigrafika, numizmatika, predaval je tudi za študente zgodovine in umetnostne zgodovine) in kot nosilce in gostujoče predavatelje pritegnil številne slovenske in hrvaške strokovnjake na čelu s Stanetom Gabrovcem, s katerim sta potem med našo generacijo izbirala možne kandidate za asistentska oz. bodoča učiteljska mesta. Asistenti, ki smo nastopili v sedemdesetih letih, smo tako ob tradiciji povojne arheološke šole, ki jo poosebljata Josip Korošec in Josip Klemenc pa Tatjana Bregant, prek Staneta Gabrovca dobili strog metodološki aparat nemške šole, prek Jožeta Kastelica pa hrepenenje po širokem znanju, kultivirani besedi in nedosegljivih obzorjih. Kot njegov izbranec za predmet Rimska arheologija sem bil bolj kot strogega vodstva deležen spodbud in odpiranja možnosti, udeleževal sem se akvilejskih tednov in tečajev bizantinske kulture v Raveni, na tečaju Fundacije Lerici v Rimu sem se spoznal z razvojem neinvazivnih metod arheološkega raziskovanja, usmeril me je v topografsko delo, z njegovo podporo sem dobil štipendijo grške vlade za usposabljanje v Atenah. Cela generacija takratnih asistentov je iskala poti onkraj pri nas že preizkušene in uveljavljene, najsi gre za zahtevne analize prazgodovinskih grobnih pridatkov vključno s spolnimi posebnostmi, regionalne študije zgodnjerednjeveške poselitve, študij